

Inleiding

In het aanvullend akkoord van 9 februari 2015 hebben de overheden besloten tot het opzetten van een Overheidsdienst Groningen (OG). De dienst valt onder rijksverantwoordelijkheid en zal worden geleid door de Nationaal Coördinator Groningen (NCG).
Vooruitlopend op de instelling van OG en de benoeming van de NCG is Hans van der Vlist aangesteld als kwartiermaker met de opdracht de OG op te zetten en de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de NCG nader uit te werken.

Missie

De OG kan getypeerd worden als een publieke regieorganisatie. Als missie voor OG is geformuleerd: "De OG zorgt in dialoog met alle maatschappelijke stakeholders voor een planmatige en daadkrachtige regie op een duurzame versterking en vernieuwing van het aardbevingsgebied opdat deze regio weer veilig en sterker dan ooit een nieuwe balans vindt tussen gaswinning en een versterkte gebiedsidentiteit met nieuwe economische kansen en een leefbare en aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving."

Nationaal Coördinator Groningen (NCG)

Het kwartiermakersteam richt zich erop dat nog voor de zomer het Instellingsbesluit en Organisatiebesluit door de minister van EZ resp. de SG van EZ zijn vastgesteld en de OG met zijn werkzaamheden kan starten in Den Haag, in de stad Groningen en in die plaatsen in het gebied waar gezien de veiligheidsrisico's een snelle start de hoogste prioriteit heeft.
Inmiddels is een concept Instellingsbesluit en een notitie over governance opgesteld. Deze worden voorgelegd aan de Stuurgroep Aardbevingbestendig en Kansrijk Groningen i.o. en de Dialoogtafel alvorens te worden vastgesteld. Het besluit en de notitie geven een beschrijving van taken, verantwoordelijkheden en werkwijze van de Nationaal Coördinator en de wijze waarop de verbinding met de betrokken overheden en maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en bewoners(organisaties) wordt vormgegeven.
Op basis hiervan kan op korte termijn een Nationaal Coördinator worden benoemd (streven 01-05-2015). De NCG zou dan per 01-07-2015 met zijn werkzaamheden kunnen starten.
Per 01-07-2015 moet dan ook de Overheidsdienst Groningen starten. Een concept organisatie besluit zal medio mei beschikbaar zijn.

Programma "Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen"

Op basis van een analyse en diagnose van alle al lopende initiatieven en acties zal een aanpak voor het gebied worden ontwikkeld met een meerjarige programmatische basis en de daarbij behorende bekostiging. Dit programma zal niet alleen gericht zijn op de ruimtelijke en fysieke doelen in samenhang met de 3-slag (herstellen, versterken, verduurzamen) maar tevens een brede publieke basis geven voor het bieden van een nieuw en duurzaam sociaal- cultureel en economisch perspectief voor de regio. Dit programma moet breed gedragen worden door de regio.
De werktitel voor dit programma is "Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen".

In september 2015 moet een Plan van Aanpak voor besluitvorming gereed zijn. Daarbij dienen dan tevens het jaarplan 2016, de contouren van een meerjarenprogramma en de financiering daarvan op tafel te liggen. Het integrale meerjarenprogramma moet medio 2016 gereed zijn.

De OG wil de lopende processen verbeteren en versnellen. Er is al bijzonder veel werk verzet in de regio om te komen tot gedragen visies en doelstellingen gericht op leefbaarheid in samenhang met krimp, energietransitie, behoud van erfgoed en economische structuurversterking. Het CVW is op 1

januari 2015 van start gegaan en treft met gemeenten, corporaties en schoolbesturen al de nodige voorbereidingen voor de eerste uitvoeringsprojecten in het gebied. In januari jl. zijn ook de NPR-normen verschenen en ontstaan de eerste inzichten over de enorme impact van de versterkingsopgave.

De OG wil vooral samenhang en focus aanbrengen in de aanpak en zien wat als gevolg van de 3-slag in aanvulling op de vastgestelde en lopende plannen noodzakelijk is. Daarbij wil de OG ook tempo maken en leren van de aanpak van de eerste projecten over een zo breed mogelijk veld van gebouwen, opdrachtgevers en omstandigheden.

Vorbereidende werkzaamheden

In de komende maanden moet een groot aantal werkzaamheden worden uitgevoerd die nodig zijn om de Overheidsdienst Groningen een effectieve start te geven. Tevens is het zaak om op korte termijn concrete activiteiten te ondernemen; herstel van vertrouwen in de overheid zal immers alleen plaatsvinden als er daden worden getoond.

De Overheidsdienst (OG) zal in september haar Plan van Aanpak en de Contouren van het Programma moeten vaststellen. Daartoe zal op korte termijn (1) een verkenning van de meerjarenprogrammering nodig zijn. Belangrijk onderdeel van de programmering zal zijn (2) de wijze waarop planning en prioritering kunnen en moeten plaatsvinden. Ook zal voorzien moeten worden in (3) een adequaat basisdatabestand, in (4) cultuurhistorische inventarisatie en waardekaarten en in (5) monitoring van de woningmarkt.

Uitgangspunt voor de Overheidsdienst is een integrale aanpak van het programma 'aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen'. Zowel om te beoordelen of de huidige beoordelingskaders voldoende op de aardbevingsopgave zijn toegerust, als om na te gaan of wijzigingen in de formele toetsingskaders nodig zijn, zal een (6) verkenning naar de wenselijkheid van (aanpassing van) de regionale structuurvisie worden uitgevoerd. Tevens wordt een verkenning uitgevoerd naar (7) mogelijke juridische belemmeringen en vertragingen voor de aanpak van versterking en het bieden van nieuw perspectief.

Belangrijk element in de aanpak van de Overheidsdienst is het bieden van een handelingsperspectief voor eigenaar bewoners. De uitwerking daarvan (8) moet nu ter hand worden genomen om in de uitvoeringsprogrammering vanaf 2016 geëffectueerd te kunnen worden. Parallel hieraan zullen verschillende (9) regelingen tegen het licht moeten worden gehouden om effectiviteit en/of wenselijkheid te beoordelen. Tevens wordt de uitwerking van (10) publiek casemanagement opgepakt en wordt een voorstel ontwikkeld voor (11) een geschillenregeling.

Om handen en voeten te kunnen geven aan het op te stellen programma zal nu ook de uitwerking van het financieel kader (12) opgepakt worden. Tevens wordt een communicatieplan opgesteld (13). Daarnaast zal parallel aan het inrichten van de Overheidsdienst gewerkt worden aan het instellen van een onafhankelijk kenniscentrum (14).

Ook worden de eerste verkenningen uitgevoerd naar (15) de benodigde opleidingen om te kunnen voorzien in voldoende capaciteit en kwaliteit om de ambities waar te maken en naar (16) mogelijkheden om de bouw- en ontwerpsector te prikkelen tot innovatie en om de mogelijkheden van aardbevingsbestendig (ver)bouwen te tonen.

En tenslotte, maar zeker niet als laatste, wordt geïnventariseerd (17) welke concrete projecten en activiteiten op korte termijn aangegrepen kunnen worden om invulling te geven aan een actiegerichte benadering en om lessen uit de praktijk in te kunnen zetten om de algehele aanpak efficiënt en effectief te maken.

Samenvattend:

1. voorbereiden meerjarig programma
2. opstellen methode voor planning en prioritering gebiedsaanpak
3. opstellen data bestand (GIS)
4. opstellen cultuurhistorische inventarisatie en waarde kaarten
5. opstellen monitoring woningmarkt
6. opstellen structuurvisie (ruimtelijk kader) aardbevingsgebied
7. analyse juridische belemmeringen
8. opstellen handelingsperspectief eigenaar bewoners
9. herijking regelingen (waaronder garantstellingsfonds, vergoedingsregeling nieuwbouw, waardevermeerdering, woningfinanciering en-assurantiën)
10. uitwerking publiek case management (als aanvulling op het case management bij CVW)
11. uitwerking geschillenbeslechting
12. uitwerking financieel kader
13. opstellen communicatieplan
14. uitwerking Kenniscentrum
15. opstellen opleidingsplan (o.m. constructie/gebiedsmanagement/bewonersbegeleiding)
16. opstellen Plan van Aanpak voor een Internationale Bouwtentoonstelling Groningen
17. opstellen van plannen van aanpak voor projecten voor de aanpak van gebieden en bouwsegmenten die in 2016/2017 moeten worden uitgevoerd

Op veel onderdelen vinden al werkzaamheden plaats. Deze worden meegenomen in de verkenning en worden onderdeel van de aanpak.

Voor alle opdrachten wordt steeds eerst een verkenningsfase uitgevoerd. In deze fase wordt door een ervaren verkenner met de betrokken stakeholders (bewoners, ondernemers, gemeenten, provincie, corporaties, maatschappelijk middenveld, monumenten en natuurorganisaties, CVW, Economic Board, Kadaster, Kennisinstellingen) overlegd over de aard van de opdracht, de aanpak en al ontwikkeld en zo mogelijk breed gedragen beleid waarop kan worden voortgebouwd.

In deze verkenningsfase zal ook worden nagegaan welke inhoudelijke en procesmatige inbreng partijen kunnen leveren en welke capaciteit in de vorm van betrokken, kundige en onmiddellijk beschikbare mensen kan worden geleverd voor de opstelling van Plannen van Aanpak en uitvoering van de opdrachten in de beschikbare korte tijd. Waar mogelijk zullen ook de verkenners komen uit de ambtelijke staf van de betrokken overheden.

De verkenningen worden uitgevoerd in het 2^e kwartaal 2015. De resultaten van de verkenningen worden besproken met de Dialoogtafel en de Stuurgroep Aardbevingbestendig en Kansrijk Groningen (i.o.). Na deze besprekingen worden PvA's vastgesteld.

Bij de Plannen van Aanpak voor projecten (opdracht 9) zal worden aangesloten bij de eerste uitvoeringsprojecten van CVW, die in overleg met gemeente Loppersum, schoolbesturen en de corporaties (aanpak rijenwoningen) zijn bepaald. De kwartiermakers zullen in overleg met de betrokken overheden een longlist opstellen en vervolgens een shortlist om deze lijst aan te vullen met projecten in andere bouwsegmenten, gebieden en opdrachtgevers om in de volle breedte en ook in het hele aardbevingsgebied zichtbaar aan de gang te gaan en de benodigde leerervaring op te doen, de aanpak waar nodig te kunnen aanpassen en het tempo te verhogen. Voor deze projecten zal dan ook de eerste stap zijn het aanwijzen van een projectleiding, het instellen van een projectteam en het opstellen van Plannen van Aanpak met begroting en planning van initiatieffase tot en met oplevering en evaluatie. Deze Plannen van Aanpak zullen uiterlijk 1 september a.s. gereed moeten zijn.

Publieke regie

De NCG is belast met het opstellen en uitvoeren van integraal meerjarig plan om het totaal van shadeafhandeling kwalitatief en kwantitatief te verbeteren en te verbinden met versterken en verduurzamen. Dat vraagt ook dat de uitvoering van alle regelingen die gedupeerden in het winningsgebied schadeloos moeten stellen publiek worden belegd en derhalve onder regie van de NCG komen.

Met NAM vindt overleg plaats over de huidige wijze van aansturing van CVW en de afhandeling van de zogenaamde oude schadegevallen.
Nadere afspraken zullen gemaakt moeten worden over de beëindiging van de aansturing door NAM van de aanpak van schade herstel en versterking. Nadere voorstellen hiervoor zullen voor 01-07-2015 worden gedaan.
